

Fr. R. Kutzwaldi oim.
Eesti NSV Raamatukogu

16. aastakäik 1924

Arst number 15 top.

Meie Mats

Mr. 130.

Laupäeval, 11. (24.) weebruaril 1917.

Mr. 130.

Prantslased gaasivõistastes näolates.

Cesti sõjamehed waenuväljal näärpäewal 1917.

Kadunud poeg.

Elisbeth Borcharti roman.

(Särg 13.)

„Sa arwab nii siis, et ta lõi oma wõlad ära on oendanud? — See oleks tõešte hea asi, sest meie ei oleks tale küll enam raha muretsema suutnud. Just wiimasel ajal tuli wabrikusse rohkest rauda ja teisi metallist muretsema.“

„Ja millal arwab ja et uus maks juba kasu tooma hakkab?“

„Asta pärast tingimata, arwab mr. Williams. Juba nüüd on rohkest tellimisi kokku tulnud.“

„Saab mister Williams puhtaft kasust osa?“

„Muidugi — aga mistarwis ja seda pärid?“

„Sellepärast — sellepärast, et ta siis oma kapitali protsentide kahju nii wäga tunda ei tarwitse.“

„Mis see tähendab? Ma ei ja sinust aru.“

„Inge nägu oli lumivalgeks muutunud.“

„Ma kõnele sellest rahast, mis ta Hansule laenasja mida ta ilma mingisuguste protsentideta tagasi soowis saada.“

„Mingisugusest rahast ja kõneled, Inge? Ega mister Williams sinu mehele ometi seda summat ei laenanud, mida —“

„Mida isa tale anda ei wõinud — jah, ema,“ sõnas Inge wähele.

„Aga sellest ei teadnud meie ju wähematki.“

„Siis ei rääkinud ta teile sellest, ema.“

„Sah — — aga kas Williams oma raha tagasi on saanud?“

„Sahs tõendab seda. Küll see ikka wist nii on, ja et ta nüüd a kunagi rahahädas pole olnud, ja tal raha koguni rohkest näib olewat, siis wõin ma seda ka ustuda.“

Inge ohlas tasaleft ja proua Helmbrecht juhtis jutu lähtu teise aine peale. Aga Inge ei saanud enam õiget tujut kätte. Ihesuane rahutus ja ssemine hirm olid tema üle wõimust wõtnud. Hans oli wiimasel ajal nii harwa õhtuti kodust ära käinud, ja mitte kunagi üle kella üheteistkümneme ära jäänud. Kui aga kell 11 lõi, ja ta weel tagasi ei olnud, õfustasid mõlemad naisterahwad teda mitte enam oodata.

Inge ei suutnud hulgal ajal magama uinuda. Ja kui see wiimaks illagi sündis, siis oli see ennem õudne, hirmutawatef unenägudef segatud tukastus.

Hälli ääres.

Warjuna lendawad päewad,
Lootused sildame seest . . .
Õhtused salajad soowid
Kõikes on filmade weest . . .

Pilwed, tal terwiseid wiige,
Terwitä teda, ja lugu!
Wii tal mu soojemad soowid;
Kewadet ootan ma ju . . .

Tali on lahtuma wiisa,
Hinges on jäätanud maa . . .
Kaugel on pilwed ja isa,
Kaugel on kewade ta . . .

A. M.

27. jaan. 1917.

Alles kella seitsme ajal hommikul ärkas ta jälle üles. Brunowi woodit ikka weel puutumata nähes, kargas ta kobe püsti.

Hans ei olnud tagasi tulnud!

Mis oli sündinud?

Kähtu pani ta enese riidesse ja ruttas wälja. Toatüduruf, kes tale koridoris wastu juhtus, ei teadnud herra tagastulekust midagi; wähest on ta biroos, arwas tüduruf.

Kui Inge biroosse astus, koristas teener parajaste seda. Inge küsimise peale wastas ta inestantsult, et ta adwolatidherrat täna weel mitte näinud ei olewat.

Midagi hirmsat aimates ruttas ta ema magamisetuppa.

Proua Helmbrecht oli juba ärewal ja pani ennaft riidesse.

„Minu Jumal, Inge, mis sul on? Sa oled nii kahwatu ja hirmunud.“

„Ema — Hans ei ole tagasi tulnud!“

Kuulsudes langes ta ema kaela.

Proua Helmbrecht, keda see teade niisamuti kohutas, plüüdis tilitart trööstida. Ta tõendas kord seda, kord teist, aga Inge raputas ikka ainult pead.

„Tingimata on temaga õnnetus juhtunud — kui ma ainult teaksin, kust ma teda otsima pean.“

„Sa oled liig erutatud, Inge, ja näed päisepäewa ajal tonta!“

„Minu Jumal, ema — usje juures kolistatakse, kui ta nüüd ometi tuleks —“

Wiimused sõnad kofisid juba wäljast. Ta ruttas usje juure, et tüdurufust awamise juures ette jõuda.

Ragu kivistantsult jäi ta seisma, kui ta enese ees kolme herrat seisma nägi.

„Meie soowime herra Brunowiga rääkida,“ sõnas üks neist — wäljude näojoontega herra.

„Minu meest ei ole kodus,“ kogeles Inge ehmatuse pärast üleni wabasedes.

„Kus ta on?“ küfis sama hääl lähidalt ja järsult.

„Ma ei tea seda.“

„Palun mitte kõrwale pöigelda — teie teate wäga hästi, kus te mees on, ja peate seda meile ütleva.“

Ingele näis, nagu oleks keegi tale pähe hooft annud. Ragu abi otsides kobas ta seljataha ja tundis ema enese tumbert kinni wõtwat.

Seal tulid korraka trepi peal sammud kuuldavale, ja herrad pöörasid tahtmata ümber.

„Olen ma siiski liig hilja tulnud?“ küsis kellegi meesterahwa hääle kolmelt teiselt.

„Herra kohtunil, meie oleme tulnud, et —“

„Tasa, Jumala pärast tasa, minu herrad, kui tema abikaasa seda ettevalmistamatast kuuleks —“ peatas kohtunil Boltmanni teisi.

„Ta on sees, ja juba poolminestanud,“ sõnas politseikomissar nüüd niifama tasa, „ta ütles meile, et teda kodus ei olewat.“

„Kodus ei olewat? Teab tema abikaasa, mis teda ootab?“

„Ei, veel mitte.“

„Jumal tänatud. Ma kartsin juba, et liig hilja tulin. Praegu alles kuulsin ma seda proturöörilt ja ruttasin kohe siia. Waene noor naine! see oleks tale surmats, kui ta seda ettevalmistamatast kuuleks. Kanna tuge veel mõni minut, minu herrad.“

„Inge oli wahapeal Boltmanni hääle ära tinnud ja toibus weidi.“

„Herra kohtunil, kui hea, et teie tulite. Mis on sündinud?“

Boltmann surus Inge niisket, külma kätt.

Tema hääle wärises.

„Koguge ennast, armuline proua — wahest aga, ma palun teid südamest — jätke mind mõneks minutiks teie emaga ühtlinda.“

„Ei, ei,“ tõrjus Inge wastu, „ütelge mulle kohe, mis teil ütelda on. Wist on mõni õnnetus juhtunud — Hans, Jumala pärast, väätige ometi.“

Boltmann oli Grunowi töötoa ukse awanud ja palus mõlemat naisterahwast sinna sisse astuda.

Kui Boltmann ukse jälle kinni oli pannud, pööras ta naisterahwaste poole. Tema nägu oli veel lahmatum, kui enne.

„Kus on Hans, herra kohtunil?“ küsis Inge.

„Seda ma ei tea — ma arwasin, et teie seda mulle ütelda wõite.“

„Mina? — ta läks eila õhtul minema ja ei tulnud enam tagasi — ma arwasin, et teie mulle tema kohta teateid tulite tooma.“

„Ei — mitte seda — ma, ma tahtsin teile midagi muud teatada,“ kogeles Boltmann.

„Mida?“ küsis Inge hingeldades.

„Keeb kolm isandat tulid — — teda kinni wõtma.“

„Ma — ma ei saa teiest aru. — —“

„Koguge endid, armuline proua — wahest on siin ainult eeskujuga tegemist — väga wõimalik, et ta — süüta on —“

„Süüta? — Milles?“

„Selles, mida tale süüks antakse — ma palun — koguge endid.“

„Aga Inge suutis ennast veel korraks lollu wõtta.“

„Teie — teie arwate nii siis, et tema tänane äraolek — sellega ühenduses on?“

„Jah — ma arwan, et ta —“ kogeles Boltmann, — „et ta — — ära on põgenenud.“

Siirus karjatus tuli Inge huultelt kuuldavale. Ta wehkis kätega mõne korra õhus ringi ja langes siis minestamult maha.

Saksilased ärawõidetud linna „rahu jalale seadmas.“

Boltmann wõttis noore, eluta keha oma kätele ja kandis ta sohwa peale.

Siis pööras ta nuulsuwa ema poole:

„Urge kartke, armuline proua — ma saadan kohe arsti järele.“

„Sellega oli ta ka juba wäljas ja andis seal tüdrukule käsu kohe arsti järele minna.“

Kolm herrat seisid ilka veel oodates koridoris.

„Koh, mis teil uudist on, herra kohtunil?“ küsis komisjar.

„Waene noor proua ei aima midagi,“ wastas Boltmann. „Looge endile proturööri käest edaspidise tegewuse kohta uusi juhatusi, — praegu pole teil siin nii kui nii wahematki teha, minu herrad. Grunow on eila õhtust saadil kodust ära, ilma et ta ütelnud oleks, kuhu ta läheb, nii on ta teiest wististe ette jõudnud. Sead päewa, minu herrad — — mul on siin veel kurbi kohuseid täita.“

Kui Boltmann jälle naisterahwaste juure tупpa astus, ei olnud Inge veel meelemärgusele ärtanud.

Peagi aga jõudis ka arst kohale. Inget nii elutalt maas lamamas nähes, raputas ta pead ja käskis teda wiibimata woodi wiia.

Arstil läks suure waewapärgemise järele korda Inget

jälle meele-närfusele äratada, aga tema waim jäi siiski segajeks.

„Vasle agr olla, armuline proua, nii on kõige parem,“ rahustas arst surmani-hirnutunud proua Helmbrecht. „Nii ei tunne ta oma saacuse hirmsust vähemalt esialgul mitte.“ Kurwad päewad tulid nüüd.

Inge wõitles elu ja surma wahel.

Suurets troostits ja abits oli proua Helmbrechtil neil päewil kohtunik Boltmanni armastuiewääruline abitaasa.

Ta oli kohe sel hirmsal päewal oma mehe lubuga sõbranna juure ruttanud, ja hoolitses ning taitas nüüd päewad oisa tema juures.

Aegamisi selgus Cronowi lugu, kuigi esialgul õige puudulikult.

Juba mõni nädal enne seda olid hääled kuuldawale tulnud, mis Cronowi aufuse kohta tahtlust awaldasid. Wiimats ulatasid need jutid ta proturõri tõewu, kes wiibimata uurimise ette wõttis, mis ränka süüdistusematerjali päewa-waigele tõi.

Nagu see niisugustel juhtumistel harilik, tegi asakirjandus Cronowi looga rohkeste tegemisi, ja nii said kõige laiemad ringlõnnad sellest teada.

Waele, õnnetu naise saatus äratas kõige sügawamat osawõtmist ja tema peale ei langenud muidugi kõigewähematti tahtujseraosus.

Proua Helmbrecht pidas ennast wahwalt ülewal, kuigi mure ja walu teda mõnikord owe maha suruda ähwardasid. Sõigema as lamas tema abitaasa, kes kõigest sellest, mis wahpeal sündinud, vähematti teada saada ei tahanud.

Wähe loorust oli küll selleks, et Inge weel kord terweks saaks.

Arst ei suutnud oma kartust, kõige waewanägemise peale waatamata, ema eest warjata.

Aganõet tulule noore naise rinnas lõi peagi jälle leegitsema, palawik andis järele, jõud tosus. Ja ühel hommikul — kohe nädala pärast — lõi Inge filmad selgelt lahti.

Proua Helmbrecht suutis amult waewaga rõemuhüüet tagasi hoida.

„Inge, minu Inge.“

„Mis on sündinud?“ küsis Inge tasase tumeda häälega.

„Sa oled haige, armas Inge, wäga haige, aga nüüd saad ja, õnneks, jälle terweks.“

„Ma nägin nii hirmsaid unenägusi, ema — ega see ometi tõit tõsi pole?“

„Midagi pole tõsi, armsam, jää aga jälle magama.“

„Kus on Hans, ema?“

See küsimine tabas teda nagu nuiahoop, weri tarretas ta soontes. Agri ta suutis ennast koguda ja wastas nii rahulikult, kui wahetaj wõimalik:

„Ara reisinud, minu laps.“

Waewalt kuulis Inge weel wastust, sest minut hiljem oli ta juba jälle magama uinunud.

Kohtunik Boltmann, kes neid nüüd sagedamine waatamas käis ja mõlemile nõu ja jõuga löbits püüdis olla, oli Cronowist proua Helmbrechtile järgmist jutustanud:

Politsei ja proturõri-ametkond olid wiibimata kõik abinõud tarwitusele wõtnud, et pögenejat kätte saada. — Ja just sefamal filmapilgul, kui Cronow Hamburgi sadamas Amerikasie minewa laewa peale oli tahtnud astuda, astus teegi linnawacht tema juure ja pani oma käe tema dlale:

„Seaduse nimel, teie olete wangi wõetud.“

Meeleheitlik wastupanek ei aidanud vähematti. Kohe ruttasid linnawahile kats teist politseinikku appi, kellel ta korda läks teda kättest tinni siduda.

Ta saadeti Beclini ja paigutati seal eeluurimise-wangimajas. Teda süüdistati tema hoolle alla usaldatud raha läbilöömises.

Uurimine oli täies hoos ja tõi rohkeste süüdistusematerjalit päewawolgele, nii et salgimine asjata oleks olnud.

Ja Cronow seda ka ei teinud. Umaras meeleheitmises istus ta oma lambris raudwõrede taga.

Wiene, waene Inge! Nii noor alles, ja nüüd see kurb saatus! Kuit ta ometi miwõrd toibus, et ta kõlde tõit teada wõitis saada! Siis tahtis ema temoga Berlinist lahtuda ja kodu, Buchenaus, neid hirmsaid südamehaawu parandada.

Jälle oli neliteiskümme päewa mööda läinud.

Raubandunitu filmade eest oli sibe ära wõetud, ja eelmest korda nägi ta jälle päewawalgust, mis läbi atna-eesritete tuppä walgus. See oli tõeste pühalik filmapilt, kui Helmbrecht, oma abitaasa käe najale toetades, rõõmsalt hüüdis: „Walgus!“

Ta kallistas oma naist ja suudles teda südamlikelt. Siis pani ta käed tema pea kohal toltu ja palwetas laua ning palawalt.

„Kus on Inge, miks ei tulnud ta sinuga kaasa, Elisabeth?“

„Inge oli haige, kallim — — — ta ei tohi weel wäljas käia.“

„Haige? Ja seda ja mulle ei rääkinud?“

„Wistawis pidin ma sind asjata erutama? Küüid aga on ta, õnneks, juba paranemas.“

„Ja kus on Cronow?“

„Küim judia jootis proua Helmbrechtile üle ihu.“

„Ara sõitnud.“

„Just nüüd, kus Inge haige on?“

„Enam pole ju muretsemiseks põhjust, ja pealegi pidi ta tingimata ära reisisa.“

Professor soowis, et Helmbrecht weel mõneks ajaks kliinikusse jääks, ja proua Helmbrecht oli sellega wäga nõus.

Inge paranes aegamisi, aga siiski järjetundlalt. Ühes sellega hakkas mälestus, esialgul küll õige segane ja tahwaru, tagan tulema.

Ühel päewal küsis ta ema käest, kus Hans õige on ja mispärast ta tale kunagi ei kirjuta.

Proua Helmbrecht kohtus ära, kuigi ta seda küsimist juba ammu hirmuga oli owdanud.

„Ta kirjutas ju, armas laps.“

„Ema, ema, sa warjad midagi minu eest — see ei ole nii, nagu ja räägid.“

„Aga Inge, minu laps.“

„Ei, ära peta mind kauem, ema. Ma just nagu mäletan läbi udu midagi hirmsat, mis enne minu haigetsjäämist pidi üändima, wõi sellele eht koguni põhjust andis. Ma palua sind, jutusta mulle tõit ära. Ara tarda, ma olen tugew kullalt, et kõlde wälja kannatada. Kus on Hans? — — Ma nagu mäletan — — aga — — ema, sa warjised — — mits ja nii tahwatu oled — —?“

Inge oli enese woodis üles ajanud, ta wõttis ema käe ja waatas tale paluwalt silma.

Proua Helmbrecht teadis, et nüüd otustaw filmapilt kätte oli jõudnud. Kätte elu olenes sellest, mida ta nüüd wastab. Ta pani käe tema ümber ja tõmmas ta enese wastu:

„Armas laps — — tõota mulle — — et ja — — rahulik oled — — ja ennast ei eruta — —“

„Ma tahan rahulik olla, ema — — aga nüüd ütke mulle ometi tõit wõtaks: Mis on Hansuga juhunud? — — Da see tõsi, mida ma unes arwan näinud oewat — — ta tahtis minu juurest lahtuda — — ta — — ta — — on — —“

Proua Helmbrecht ohlas sügawaste, ja weel kord katjus ta tõit tema eest tudagi warjata.

„Loodame, et tõit weel selgub — — et tõit kahtlus asjata on olnud.“

Inge raputas aegamisi pead. Tema filmad wahtisid sügawa kurbusega ema peale, ja tema hääle tõlas kohtuwarahulikult.

„Mis on ta teinud, ema?“

„Inge — — ma palun sind — — ära päri enam.“

„Aga — — ma pean ju tõit teada saama — — ära salga minu eest midagi — — ära püna mind asjata.“

Seal ei suutnud ema ennast enam tagasi hoida ja jutustas Angele terwe selle kurwa ja häbistawa loo ära. Aga Inge peale ei awaldanud see sugugi nii põrutawat mõju, nagu proua Helmbrecht seda kartnud oli.

Neil hirmsatel tundidel, kus ta liikumata woodis oli lamanud, oli ta mõelnud ja ikka mõelnud, ja tema ettetujuused olid tädga peaeegu toltu läinud. Sellepärast ei mõjunudt ema jutustus tema peale nii põrutawalt kui see kord, mil kohtunik Boltmann tale Cronowit pögenemisest ja kawatjetawast wangistusest oli kõnelenud.

Saffa.

Bersia haaremijutt. Winko Zoric.

Bersia kaubalinna Tabrise basaridel woogas arwufas rahwahult, enamjaolt meesterahwad. Tabris on Werbeidihani maatonna pealinn ja aseneb Wene Taqa-Kautasja piiril. Siflifi kaubatee wiib üle Tabrise, ja kauba wäärtus, mida siin wahetatakse ja mis suurelt jaolt pörandawaid, siid ja tubak on, ulatab miljoniteni. Wberad kaupmehed elutsewad 180 tarawaniaidas.

Bersialased, tatarlased, juudid, mustlased, neegrid, hindud, armenlased, turkmenid, kurdalased, arablased, afganlased lähewad surudes ja liikates mööda. Linna terwe elu ja tegemus awalbad basarides.

Seda waihem oli kõrwal-uulitsates, mille paremal-ja pahemalpool ainult hallid sawiseinad seisawad ja ainult arwa tumedatele duewarawatele ruumi annawad.

Reegi looriga taetud naisterahwas läks rutulisel sammul läbi sarnase kõrwaluulitsa. Ta kondis musta naistemantlit — tshadini — ja oli nii hoolikalt enese loori sisse mäsfiinud, et ta täitsa rändawa koti sarnane oli.

Uhe hooiwärawa ette jäi ta peatama ja koputas dige kawa, kuni haaremihah — neeger — wärawa pilukile awas ja küsis, kes seal on.

„Lase mind sisse, Ibrahim — ma olen Zobeida. Mul on weidi hanumiga (vrougo) rääkida.“

Neeger lastis Zobeida sisse.

„Kus on hanum?“ küsis see.

„Ta on endurumis (haaremis). Ma ei tea ainult, kas teda tohib segada.“

„Mul on tale wäga tähtis teada,“ ütles Zobeida, „kõnuni wäga, wäga tähtis teada, ja hanum ei wõi teda weelgi wara küllalt teada saada.“

„Ma ütlen kobe,“ wastas Ibrahim ja kadus majasse.

Kes Bersia hoonete sissewusega mitte tuttav ei ole, oleks arwanud, et ta tuhat üht sõd näeb, sest ei olnud nali rüüpaast uniltsat selle hülgawa duuga mõrrelada. Wõhik ei oleks kõike seda hülgust ja iludust omanud lootaqi. Hüglapüüd, ditiwad illed, purstaem, mosaiitedeft ümbritsetud, täitsid due, mis ühes ka aed oli. Ümberingi seifid hooned, ja wastu wärawat oli pea terwe alumine kord klaasakendega warustatud, kust iga sisseastujat wdidi silmitseda. Nende ruutude toga paisisid eesriided silma, sest seal elas pea päew otse Saffia-hanum, keegi lahutatud naine. Selles majas rääkis kdit suurest rikkusest. Saffia isa oli suur kaupmehes olnud, oli Türgimaa ja Wenemaaga äri ajanud, ja suuri summasid kottu teeninud. Saffia oli ta ainus tütar, kelle ta ju wäiteistkümnene-aastajast politseimeister Ali-effendi mehele andis. Jah, Saffia isa tahtis hästi edasi jõuda, ta uskus, et wäga tubli Ali, kes küll kõigeft wäemilise poeg oli, wähemalt weirini kui mitte suurweirini jõuab. Seal, kus Islam walitseb, ei etenda kastitunne ega seltstondlised waheseinad pea mingi osa. Endine ori wdib sultoni tütre naisjeks wõtta, ja kes t, jõuab kõige kõrgemateni auastmeteni, isegi

re alatuft looft pärit on,

Saffia isa õnne, teades, et ta tü-

tnikul mehel on, siis suri ta.

on teine, kui Türgimaa. Bers-

unitid. Bersia naine ei ole ku-

kui Türgi haaremis, ja Bersia

wal tuhalabidat dige õhtralt

se järqi ka neli naist wõtta,

st Bersia naine ei salli wdift-

i oli tduftil. Ta tahtis ka

rt wõtta, et oma edaspi-

dadest tuge leida. See-

Ali-effendi siiski weel teife

ele noiele elu pörguks.

es lahutust nõuda, kuid

, et mees rüemuga la-

dis ühe osa oma wa-

le rahwa juuresolekul

datud!“ Sellega oli

Lahutatud Saffia-hanum läks jälle oma isa majasse ja elas seal ütsildasi, ja oma rikkuse peale waatamata, rüemu-

tut elu. Kuid ka Ali ei olnud õnne teife abieluga. Naise isa aeti warsti kohalt; ta wõgenes wenelaste juure, ja Ali oli ta inetu tütar kaela peal. —

Kaks aastat oli Saffia-hanumi lahutamiseft mööda. Dotawal Zobeidal oli aega küllalt endiseid mälestusi sõluda, sest Ibrahim jäi dige kauaks ära. Wõpust tuli ta ja saatis Zobeida endurumi.

Siin istus Saffia-hanum diiwani ja suitsetas wesiipiipu. Kõige enam 20-aastane naisterahwas oli wäga ilus; oma täie kuid siiski paenduma kehaga wastas ta täitsa Bersia iluduse-nõudele, ja et ta naine oli, kel haribus ei puudunud, sellest andis ta europalik rüe tunnustust. See oli kallistest siidriietest tehtud — muidugi karjuwates ja mitte sugugi passiwates wärwides Saffia isääralik iludus tegi aga ta need riided ilusateks. Werbeidihani maaton Bersias on ju selle poolt kuulus, et seal kõige ilusamad naised olla.

Salk haaremi naisteenrid oli wiist tantsu ette kandnud, ja arwatawaste oldi tantsu lõppu oodatud, enne kui Zobeida luba anti sisse astuda.

Zobeida oli naiste liigist, kes haaremist haaremi käiwad, keelt pekkawad, uudiseid toowad ja wahetpidi soetawad, ning kui tarwitil, ka armulugusi toetawad ja nende hea lõpu kasuks töötawad.

Zobeida oli juba wanem inimene, kuid ta paar terawat ja torra silma tõendasid, et tal küllalt mõdistust oli, et oma osa Tabrise endurumides ilusti läbi wiia.

„Mis sa mulle tood, Zobeida?“ küsis Saffia.

„Ma toon sulle õnne majasse, Saffia-hanum, ja soowin sulle Issanda õnnistust. Mul on sulle midagi teatada, mida ainult sina teadma pead. See on wäga tähtis asi. Saada oma teenijad wälja.“

Saffia andis teenijatele märku, et nad lahkuftid, ja ütles siis Zobeidale. „Mis on sul mulle jutustada? On see siis nii wäga tähtis?“

„Tahtsin sulle ainult ütelda, et Ali-effendi eila Tabrise hakimiks (tuberneriks) nimetati. Ta on nüüd esimene ametnik linnas, ja keegi ei wõi tale kaskusi anda. Ta läes on kõige suurem wdim. Mõne aasta pärast on ta weir, ja ei nõua wiist palju aega, kui ta ju suurweir on. Basarides walitseb täna suur ärewus. Kaupmehed kawatsewad tale täna suuremat kingitust teha.“

Räägitakse, et nad tale 50.000 kuldroni kingiwad. Ta on mõne aastaga rikkas mees.“

„Mis puutub see minusse?“ küsis Saffia-hanum suu-

reliselt.

Zobeida ei wistanud kobe, waid jattas oma juttu: „Siilgus, rikkus, au ja lugupidamine — neid on Ali-effendil nüüd küllalt. Kuid ta südamegaigus ei ole rahuldatud. Ta ei wõi seda ilusat naisterahwast unustada, kes torra ta kõrwal elas, ja kes ennast temast lahutada lastis. Ta siida ja meeled pölewad armastuses sinu wastu. Saffia hanum. Kõik, mis tal on, ta mis ia weel iganes saab, kõik paneb ta sinu jalgade ette ja palub sind, weel torra katset tema naisjeks heita.“

Saffia ei liigutanudki ja waihis.

„Ali-hakim lubab sulle molla (waimuliku) juuresolekul, et ta iial enam teist naist sinu kõrwal ei wõta. Su warandus on kõik sinu oma, mitte künnewäärtil eitaha selleft Ali omale. Ka seda lubab ta molla juuresolekul. Sa pead ta majas walitsema, ja kui sul üegi lapsi ei ole, ka siis ei taha ta sind maha jätta. Ta tahab molla ees wanduda, et ta ennast iialgi sinud lahutada ei lase. On sul teifigi nõudmisi, siis nimeta neid; Ali-hakim on walmis neid täitma. Ta tahab ainult, et ja ta naine oleksid.“

Saffia-hanum suitsetas agaralt wesiipiipu, järele mõteldes, ja, nagu suitsetamisest näha oli, mitte sugugi ütskõitselt nende awalduste wastu, mis tale Zobeida tegi.

„Ali-hakimil on naine — see, kelle pärast ma ennast lastsin lahutada,“ ütles ta lõpuks.

„Su meercand aasta eest saatis ta selle minema. Ta andis tale rikka kaawatwara, nii et see juba teifjal mehele on jaanud.“

Paulwas tooniis, nagu korani salmide lugemisel kõhane, ütles Hafiahanum 230. salmi teisest jurest: „Sa kui mees oma naise enesest tõutab, siis ei ole tal ta peale enam digust, enne kui naine kellegil teisel on olnud. Kui viimane oma naise minema ajab, siis ei tee kumbki pattu, kui nad armavad, et nad koos jällegi Allah käsude järgi mõivad elada.“

„Ma tean seda,“ ütles Zobeida. „Püha seadus kirjutab ette, et mees ja naine, kes lahutatud olid, ainult siis jälle koos elada mõivad, kui naine vahepeal teisel mehel on olnud, ja see mees ta enesest tagandab. Ka mehel nõutakse jebasama. Ali-hakim on nõus enesele sihte teenijat naisteks võtma, kelle ta ju järgmisel päeval minema saadab. Ka sulle saadab ta sihe oma teenri, kui ja sellega nõus oled. See mees võtab su naiseks, ja mõni minut hiljem lahutab ta ennast sinult. Ara unusta, Hafi-ahanum, Ali-hakim on nüüd mõjuv mees. Kellegil ei ole nüüd rohkem võimu, kui temal. Kui tema tahob, võib ta sind kerajaks teha, võib su wangitotta heita, kui ja ta soovidest lugu ei pea.“

„Andke mulle weidi mõtlemiseaega,“ vastas Hafi-ahanum. „Ma räägin mollaiga selle üle. Ütle Ali-hakimile, et ta kolme päeva pärast vastuse saab.“

„Sa on õnnelik,“ ütles Zobeida ja jättis jumalaga.

Juba õhtupoolikul tuli Zobeida jällegi ja tõi Ali-hakimi käest kirjutust. Ta tõi ka teate, et moibalaarmees, Zussuf, kes Ali-hakimi kauge sugulane ja hea sõber olla, Hafisaga pette-abielsuse heita. Ali-hakim olla ju mõne päeva eest teenija naisteks võtnud ja ta lohe jälle minema saatnud; tema pool ei olla enam talistust.

Ali-hakimil oli suur rutt. Tal oli Hafisa raba maja, et Teheranis Dueringlonda enese poole meelitada ja warsti wafiriks hatata.

Teisel päeval tuli Hafisi juure teegi molla ja ütles, et teda moibalaarmees Mahmudi poeg Zussuf saata.

Hafisa istus eesriide taga, ja molla (kes Persias ka notarius ja kohtunik on) awaldas Zussufi soov: „Ta tahab sinuga abielsuse heita, Hafisa-ahanum,“ ütles molla, „ta tahab hoida ja austada kui naist ja nagu püha koran käsib. Ta lubab sulle hea mees olla ja sind kätel kanda. Oled ja walmis, temale naisteks minema?“

Kombe järgi ei wastanud Hafisa selle küsimuse peale. Ka teine lord waitis ta, ja alles kolmas lord wastas ta „jah.“ Siis andis ta mollale läbi eesriide wäikse rahatingituse. Molla tegi veel kindlaks, et Hafisa ja Zussuf mitte lähedased sugulased ei ole. Teisels oldi nõus, et pulmad järgmisel päeval oleksid.

Teisel hommikul tuli Zussuf oma varemates rietes Hafisa due ja ootas pürskawu ääres, Ibrahimiaga juttu ajades. Ta kandis siniseid pükse ja sinist siidist tuube, üle nende oli tal punakas siidine lastan. Hafisa oli muudugi uudishimuline ja waatas eesriide tagant, kuidas ometi mees wälja näeb, kellega ta, kuigi pettusels, abielsuse astus. Tõeste — ilus, kena mees oli Mahmudi poeg Zussuf. Sale ja laiadlaine, paendur ja wäle kiigutustes; kõrge otsaesine, ilus nina, kena suu, mida tume habe ümbritses, uhte ülesastumine, sellejuures kallid riided — Hafisa pidi tannistama, et kõige enam lahelümmewite-aastane Zussuf ilus mees oli, teda nii mõnigi rikas naine meheks oleks võtnud, ja mitte sugugi petteabielsus.

Molla tuli, ja Ibrahim kostitas teda, maja meesteeni-

Elewandid põlduist kiwidest puhastamas. Bombay ligdal, Indias.

jaid ja Zussufi isearalises ruumis rikkalikult söögi ja jookiga. Joogiks anti ainult limonadi ja wett; kuid söök oli hea. Et haaremielu igamust wähenbada, oli Hafisa oma sõbrannad enese juure kutsunud; ta istus nüüd nendega suurte klaasruutude taga olewas toas ja kandis kõige paremaid riideid. Ta istis oma sõbrannadega hiwanil, ja tantšijad, tumebanahalised mustlasedeniud kandsid neile tantšusid ette, neid tamburini-põrinal ja lastanjettidel saates.

Kui sai kell katsteist; ettekirjutatud laulatusaeg jõudis kätte. Sõbrannad ja teenijad saatsid Hafisa kõrwalturpa, kus suur peegel seinale ehtis. Peegli ees on abindu kõigi kurjade nõiduste vastu. Peegli küljel seisid karp komprettidega. Kaks tooli seati peegli ette, ja ühel neist wõttis Hafisa istet. Siis tõmmati eesriide ette, nii et Hafiat näha ei olnud, ja nüüd tuli molla Zussufiga; ta hakkas Hafisalt küsima, kas ta walmis on, siin olemat peigmeest vastu võtma.

Kaks lorda waitis Hafisa; siis wastas ta jällegi „jah,“ ja kõik oli soones.

Zussuf andis mollale raha, ja see lahkus. Zussuf aga ültas eesriide kõrwale ja astus peegli ette. Nad olid mees ja naine, ta tohtis naist ilma loovita näha.

Weel ei olnud magususe komme täidetud: pruut ja peigmees pidid üksteist komprettidega söötma.

Kui Zussuf Hafiat waatles, oli ta imestus nii suur, et ta punastas ja waewaliselt logelema hakkas: „Kui ilus ja oled, hanum! Weel kunagi ei ole ma nii ilusat naist näinud. Mu arwates oled sa kõige ilusam naine Aserbeidshanis. Ei, ei — sa et ole naine, ja oled Allah tütar, ja oled ingel!“ Hea Zussuf oli jowastuses.

Hafisa punastas, wõttis kompretti ja pistis Zussufile suhu. Zussuf wõttis selle masinlikult vastu, lohmas ta käest kinni ja hakkas juba suudlema. Ta mustabest filmabest loitis tult. Päikwate, häwitawate pilkudega waatles ta ilusat naist oma kõrwal. Ta filmab seisk kui kinnimalekutult ainult Hafisa peal, ta ei näinud wist muud midagi, kui ainult teda, Zussuf oli terwe oma ümbruse unustanud.

Hafisa ütles lahlelt: „Kas sa ei annagi mulle kompretti, Zussuf?“

Seitsmendas taewas heljuw Zussufi wõttis kompretti ja pistis selle ettewaatlikult ja aralt Hafisale suhu.

Hafisa tõusis pästi, ta Zussuf tegi jebasama.

Hafisa arwas, et nüüd Zussuf kolm lorda hüüab: „Sa oled tagandatud!“ Kuid nähtawaste ei tulnud see Zussufile

Eduard Metusala,
Wõrumaast.
Segewas sõjawäes.

Gustaw Koje,
Saare m.
Segewas sõjawäes.

Artur Kodelrat,
Karulaast. Wan. looma-
weister. Segew. sõjawäes.

Jaan Metusala,
Wõru kr.
Eadm. kadunud 1. okt. 1915.

Johan Reinhold,
Wõru kr.
Segewas sõjawäes.

weel meelegi. Ta seisis ja waatles Hafijat, kes ta waate all ifta kohmetumaks ja feeläbi weel ilusamaks läks.

Dõpust ütles ta: „Sa lubasid mind maha jätta, Jusuf.“ Noor perslane ärtas nagu raskest wenaõst. „Ei,“ hüüdis ta waluult, „Allah kaitstu mind patu eest, et ma ta tütre enesest heidaks! Sa oled mu naine ja pead selleks ta jääma. Üt-kord elus näidatakse inimesele paradisi. Numal, kes paradisi ei lähe. Sa o'ed nagu peeter „Dichem.“ Kes temast joob, see saab kõigist maailma saladustest aru. Kes find omaks hüüab, see saab maailma iludusest aru.“

„Kuid on mahatehtud, et ja mu enesest heidaks.“ „Kellega?“ küsis Jusuf „Allah nubelgu mind, kui ma tunagi sinuga sarnast juttu oletsin ajand.“

„Minuga ei ole ja küll sellest rääkinud,“ wastas Hafisa, „kuid Ali-hatimiga, ja sa tead, kui kaugele ta wõim ulatab. Ta tahab, et ma ta naine olesin, ja ta hõwitab su ära, kui sa ta tahtmise wastu tõrgud. Tal on wõimu.“

„Tehu ta seda,“ wastas Jusuf kindlalt, nii et Hafisa ära ehmatas. „Ja kui ma ta kimmetuhat surma näeksin, ma ei lase find mitte enesest. Põrgul ei ole koleduft, kui mõelen, et feeläbi sinu alal hoian. Ei, hanum, ma ei ole sulle lubanud, ja kui ma Ali-hatimiga sellest rääkisin, siis olin ma täiä pime, ma ei teadnud, mis ütlesin. Arwasin, et ja rikas wana naine oled, wõid olla, inetu, armetu, ja teqin seda lahtuse — tea, makluta — wõ sin su naisel, et tohe selle järele find enesest tõugata. Kuid ma ei teadnud, et ma sellega omale Allah tütre omadaffin. Ali-hatim pettis mind, ja sellega on me leping murtud.“

Armastajad ei ole tunagi järjekindlad; nii wõime ta Jusufile ta diguse ja digluse pärast andeks anda.

„Sa tahad siis seadusest kinni pidada, mille järgi naine, kes mehest tohab lahtuda, wimasele ofa oma warandusest peab andma? Nimeta summa, mida tahad. Kui ta mitte liig kõrge ei ole, olen nõus.“

„Ma ei taha su raha!“ hüüdis Jusuf waimustatult. „Ma ei toha kovitatti, mitte raha ega warandust. Allah kättematuinglid Mankar ja Nakhir makstu mulle kätte, kui ma mitte digust ei räägits. Ma tahan find ja muud midagi. Ma ootan find täna õhtul oma majas. Tule mu juure, sest ma olen su mees. Sa ei pea lahetsema, et ja mu naine oled. Waata, ma tahan tööd teha, nii lawa kui mul jõudu on ja weel enamgi. Ma tahan su ori olla, ja mul ei pea teist ülesannet olema, kui find teinida ja sulle head teha. Weel tunagi ei ole Aserbeidhanis keegi naisterahwast nii palawalt armastanud, kui mina find. Kõik ihahi warandused ei tuuda mu õfust munta. Sa oled mu naine, Hafisa-hanum, ja püha raamatu kätstude järgi peod ja minu sõna kuulma. Ma ootan find täna õhtul. Sulle tulewad mu sõbrad järgi.“

Jusuf kumardas ja jättis Hafisa üksi. Hafisa kuulis ta laugenewaid samme, nägi teda uhelt läbi aia ja wärawast wälja minewat.

Hafisa lastus oma tundmüste üle ifondaks saada. Kaks mõtet tulid tale pähe: esimene oli pahane tundmus, et Jusuf oma sõna ei pidanud, mis ta Ali-hatimile oli andnud, teine aga oli rõemus, sest weel tunagi ei olnud üks

meesterahwas nii temaga rääkinud. Tõeste, Jusuf oli luuletaja wõi tal oli wähemalt luuletaja hing.

Hafisa oli nende paari Sabrise naisterahwa hulgaft, kes lugeba ja kirjutada õskasid. Ta oli Persia luuletajaid lugenud ja teadis, et keegi neist ilusamates sõnades armastust ei olnud awaldanud. Jah, ta tundis: see mees armastas teda kirglist. Mis ta tema wastu tundis, tuli ta kõige sügawamast südamepõhjast. Kunagi ei olnud Ali-hatim farnaseid sõnu tema wastu rääkinud; ta oli ifta uhke, üle olem mees olnud.

Hafisa tundis nagu jowastust. Ta nägi wahetpidamata Jusufi läikiwaid filmi oma ees, ta kuulis ta kireft ja ärewuseft wärisewaid sõnu.

* * *

Alles ifta waljumaks minewad hääled äratafid Hafisa ta unistustest. Ta tõusis üles ja astus kõrwaltnppa oma sõbrannade ja teenijate sekka.

Naeru ja käteplatfutamiseega wõeti ta wastu. „Noh, prova pruut ja tagandatu ühel hoobil — kuidas on su meeoleu?“ hüüdisid naised.

Hafisa tegi wäga tõfise näo ja ütles sealolewale Zobeidale. „Mine Ali-hatimi juure ja üttele tale, et waibataup-mees Jusuf autu mees on, kes oma sõna ei pea. Ta ei taha ennast minuft lahutada. Sa tahab mind oma naiseks jätta.“

Raiste suur kisa ja hüüdmine tõendas, et see teade täiä wotamata tuli. Zobeida läks aga lohe ära, et Ali-hatimile Jusufi sõnamurdmuseft teada anda.

Sinnajäänud naised pärisid aga Hafisa käest järgi, mis tema ja Jusufi wahel ette oli tulnud.

Kuid imelik — Hafisa ei luutnud seda kõike korrata, mis Jusuf tale kirglist oli ütelnud. See tundus tale pühadufe rüwetamisena. Ta tegi enefe wihajets, nii wihale's, et sõbrannad warsti lahtusid ja ka teenijad ära läksid. Nii jäi siis Hafisa üksi ja wõis jälle rahulifelt oma mõdetele anduda; niifugust dndust ei olnud ta weel tunagi tunnud, ja ei olnud ime, kui tale pisarad filma tulid.

* * *

Järgnewatel päewadel oli Zobeidal Hafisa juures palju tegemist. Igapäew tõi ta mitu torda Ali-hatimi käest teateid. Ta jurustas, kui tige kuberner olla, kuidas ta Hafisa järgi igatsust tunda ja Jusufi ahwardada, kuid kõigil ei olnud tagajärge. Nähtawaste oli Jusuf hull. Ta ei kartnud midagi, et kartnud ifegi surma. Ta olla ütelnud, et ta ilma Hafisata eladagi ei tahta.

Dõpust tuli Zobeida teatega, et Ali-hatim shiitide kõige illemale waimulitule Teherani, mustahidile, kirja kirjutanud, et see Jusufi ja Hafisa abiela maksusefats tunnistaaks. Ali hatim lastis Hafisale ütelda, et see wistkimmend kulditiiki Teherani mustahidile saadaks, sest siis olla lahutus kindlam. Peale selle wõeti Jusuf wangi.

Basaris olla suur ärewus walitfenud, kui politsei Jusufi wangi wõttis, ütles Zobeida.

Murougi ei olnud Ali-hatimil mingisugust digust sets

Moorits Riiga,
Karula w.
Praporshefiku koolts.

Oskar Pulst,
Karula w.
Mamohw. sõjawäesl.

Aleksander Sing,
Pärnumaalt
Tegewas sõjawäes.

Beet Kuuslor,
Siimaaalt
Tegewas sõjawäes.

August Madison,
Orro w.
Neli Georgi aumärki.

sammuks. Kuid Persia kuberner võib teha ja jätta, kuidas heata armab, sest tema jaoks on seadused ainult nii kaugelt olemas, kuni see tale pasib.

Waitides kuulas Hafisa neid teateid pealt. Ta tegi, mis Ali-hakim nõudis, kuigi vastumeeliliselt. Ta pidi sõna kuulama, sest ta teadis, et mees, kes teda tahtis, teda niisama tergeste mõis ära kaotada, kui Jusufi. Kuid tal oli kaastundmust, tõstis kaastundmust selle waise mehega, kes teda armastas ja tema pärast nii palju kannatas.

Sellist ajast oli neliteistkümmend päewa mööda läinud, ja ikka weel seletas Jusuf, et ei olla kohut, mis ta naisest lahuta's.

Teherani mustahidilt ei tulnud mingi wastust. Hafisa rõemustas.

Seal jooksis Zobeida hingetult Hafisa juure ja hüüdis: "Peida end loori taha, hanum! Tee ruttu, tule wälja õue ja waata läbi waateangu uulitsale! Seal tuleb keegi, teda ja nägema pead."

Hafisa teadis, et ta Jusufi näha saab ja ruttas wärawa juure. Kettide kõlari tuli ikka lähemale. Jalad ja käed abelates, tuli wangidesalt mööda, wiimane wangidest oli Jusuf. Ta ei teadnud, et ta abitaasa Hafisa wärawa taga seisis. Kuid turtus wõttis ta üle wõimust, kui ta oma naise majale lähines. Ta heitis walusa pilgu wärawa peale.

Seda pilku nägi Hafisa. Ta kipunendas ja kahmas südame järgi. Tal oli, nagu oleks süda äkilist walu tunnud. Ta wankus majasse, heitis diivanile ja nuukus mitu tundi sildantõhestawalt.

Õhtul lastis ta molla oma juure kutsuda, ja kuigi neid waherite lahutas, oli neil ometigi pikem jutuasamine, mille lõpul Hafisa mollale peotäie kuldtükka kätte pistis.

Mollad on weel wägewamad kui ametnikud. Igalühel neist on sadanded poolehoidjad, kes neile poliitilises kui ka eraelus igal ajal abiks on. Ei oleks mitte mollast, siis ei wõiks keegi seaduseta korra eest Persias kindel olla.

Igapäew wiidi Jusufi ahelates Hafisa majast mööda. Ali-hakim tahtis sellega näidata, kui wäga ta soovis, et Hafisa ahelatu lahutatud saaks. Kui aeg tuli, mil Jusufi majast mööda wiidi, wõttis Hafisa üle mingi rahutus wõimust. Ta katsum enese wastu wäqirwaldne olla — kuid sellest ei olnud tulu. Nägemata jõud sundis teda õue ja wärawale minema, et wahemalt ühtki pilku õnnetu Jusufi peale heita, ja ikka nägi ta murelisi näojooni ja ta walulisi pilku.

Hafisa ei sõnnud midagi, ta ei saanud ka magada.

Ühel päewal ootas ta asjata wärawa juures. Wangid ei läinud seelord mitte mööda. Kui ta pooltundi asjata oli oodanud, nägi ta läbi waateangu mollat, kellele ta oma usalduse oli kinkinud, rutulisel sammul lähenewat. Ta awas wärawa, sest tal oli loor ees, ja lastis molla sisse.

"Ta on päästetud," ütles molla. "Ta on sinises moshees."

Persia mollad on mõnelegi Persia jumalatojale warjupaiga digufed muresenud, et rahwast hirmuwaltisuse ja seaduseta oleku eest kaitseada. Wang, kellel korda läheb ühte niisugusesse jumalatojale pääseda, on waba ja teda ei wõi wastutusele wõtta. Kellelgi ei ole ta üle wõimust, ja oleks ta kõige suurem kurjategija. Ta on waba igast tagaajamisest.

"Ma andsin sõjawäesalga ülemale weidi raha ja palusin teda, et ta täna wangid sinifist mosheest mööda wiiks," rääkis molla edasi. "Sa tead, see maja on üks kõige pühamatest terwes Persias. Kes üle ta läwe astub, on igast tagatijamisest päästetud. Ma andsin mõnele inimesele raha, kes wangide möödamineku filmopilgul rünnata hakkab, nii et Jusuf mõne hüppega mosheesse wõis pääseda. Mehed läksid soldatitele tee peale ette, nii et need liig kiirelt edasi ei jõudnud. Jusuf on päästetud ja praegusel filmopilgul ahelatest waba. Mis peab nüüd sündima?"

"Seab ta, kellele ta tänu wõlgneb?" küsis Hafisa.

"Ta teab seda ja tänab sind wäga. Mis ta nüüd peale hakkab, seda ei tea ta isegi. Siia ei wõi ta mitte jääda, sest ta äri on häwitatud."

"Oled ja ratsakaamelid muresenud?"

"Neli ratsakaameli on täna õhtul kohal, kiired kui tuul, ja diglafed inimesed ka."

"Ka mina ei wõi siia enam jääda," ütles Hafisa. "Hakim saab muidugi teada, et Jusufi wabastasin, ja katsub mulle selle eest kätte tasuda. Ühe tunni pärast lohtun oma majast. Ma lähen üle piiri Erwani wenelaste juure. Seal on oma shiidi kogudus ja mitu mosheed. Anna mulle ainult mõni soowitus ühes."

"Eriwani molla Hussein ei ole mitte ainult mu hea sõber, waid ka weel lähedane sugulane. Sa wõtad su wastu, nagu oleksid tema õde."

"Ma tänan sind. See ei ole su kahju, kui sa mulle abiks oled. Esialgul wõta sa mu majawaltisemine oma peale. Mu teine warandus jäägu oga moisee kaitse alla, sest muidu wõtad ehk hakim ta ära. Ratsakaamel peab mind ja mu teenijad kandma. Teine kaamel olgu Jusufi jaoks walmis. Ta ei tohi oga teada, et ta minuga ühes Erwani ratsutab. Alles seal annan ma tale seda teada."

"Ja sa tahad ta naiseks jääda, hanum?"

"Mul peaks kiwi südames olema, kui mind Jusufi suu armastus ei liigutaks."

"Tõhni ma tale ütelda, et tal lootust on, su meheks jääda? Wienete on wäga rusutud meeles, ja see teade annaks tale ta endise eluõu tagasi."

"Ära ütle tale terwet tõtt," seletas Hafisa, "kuid lasse teda loota. Tule minuga tupp. Ma tahan sulle raha anda, millega sa mu arweid mu äraoleku ajal wõid sündida. Loodan, et sa meid weidi saadad, et me hädaohuta Labrise wärawatest pääsekime. Kuu tõuseb täna wäga taewa serwale, ja me wõime õõ läbi ratsutada."

Nafias tarwitatawad ratsakaamelid on bromedari ja Baktria kaameli ristluse teel saadud sõiduloomad. Nad on

„Mind veel rohkem!“
lausus m—s Fostet ja et
mehel mitte viimast sõna
lasta ütelda, jootfis ta rutu
tu waft wälja.

Sügawa tundega, et
tema au külge on puudu-
tud, tõusis m—r Fostet
leentoolilt üles ja sammus
ligidale kõrtsi, kus tal m—r
Charles Westoniga alatine
trehwanne oli.

„Mis on, sõber Teddi-
kene?“ hüüdis Weston
imestades, m—r Fosteti
nähes. „Mis sinuga on
juhtunud?“

„Ilmas on inimest, kes
liiga paljuiseennast usalda-
wad!“ tähendas m—r Fos-
tet tõsiselt, laua juure istu-
des.

„Sa mõtled mind?“
küsis m—r Weston kahel-
des.

„Sind? . . . Ei! Ma
mõtlen oma naist.“

„A—a! Tema!“ imes-
tas Weston, kergemalt hing-
gates. „Mis on temakene
siis enneaegselt teinud?“

M—r Fostet rääkis
sündinud loo otsustajani
ära. Kudas naine atna õõ-
sels lahti jätnud ja mis
peaasi: üksteisest ja suu-
rustamine, mida abikaasa
tehtud tähenduste ajal üles
näidanud.

„Kas selle tühja asja
üle maksab muretseda, Ted-
di? rahustas teda sõber.
„Sülga niisuguste juhtu-
miste peale. Aga kas tead,
Teddi, mis ma sulle ütlen?
Kas ei oleks terna täna õh-
ta teatrisse minna, kui —
jul raha on? . . .“

„Bea, Charles!“ hõis-
tas Fostet korraga rõem-
falk. „Täna õõsel tungib
tema juure waras sisse!“

„Mis?!“

M—r Fostet kumardas
sõbra kõrwa juure ja sois-
tas midagi.

„Koh, mis jafellest ar-
wad?“ küsis ta pärast tõ-
waste. „See on temale
hea õpetusjels. Eks? See
näitab talle, et ta laugeltki
mitte laimata inimene ei
ole. See on minule pärast alati heaks kantsuks talle ette
wijata. Ja sina sõber, saadab seda torba.“

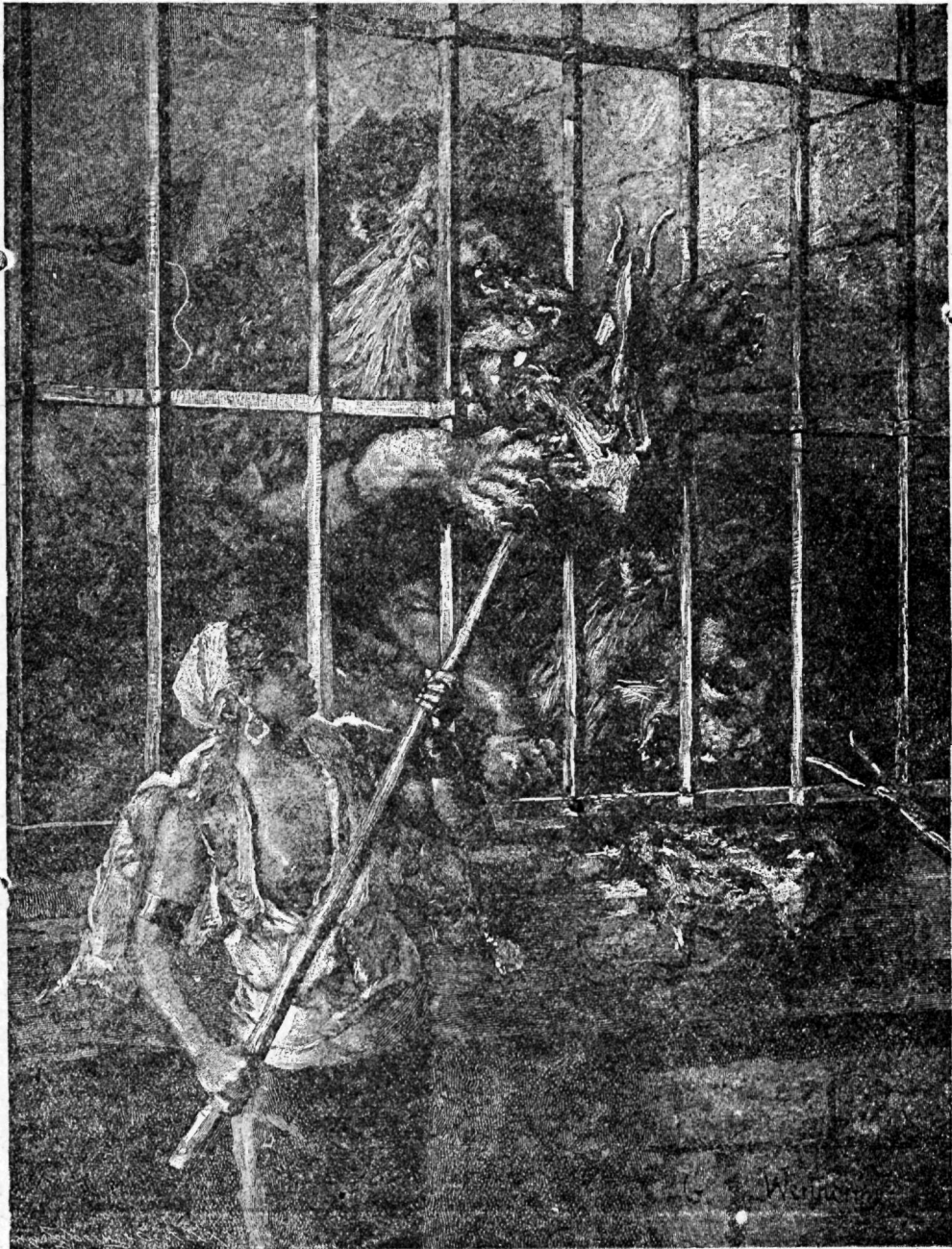
„Aga kas see mitte kardetaw ei ole?“

„Mitte sugugi. Ma jätan sinu jaoks uffe lahti, — ja
jul ei jää muud midagi teha kui mööda tuba käia ja kolis-
tada, mõnda kummuti sahtlit lahti teha ja koha kaduda, kui
minu liginewaid sammusi kuuled.“

„Olgu nii, teen seda sinu meeleheaks, sõber!“ ütles
m—r Weston ja sõbrad läid läed lottu.

* * *

Oli pooleöö aeg, kui m—r Fostet kogu tuli.
„Ega midagi! Paras lojutulemise aeg!“ wõttis teda
abikaasa wihaselt vastu.

Loomaatlas. Kõrbefuniga sõdmine.

„Just paras aeg!“ kinnitas Fostet kuitwalt. „Ei liig
wara, egi liig hilja. Kas pesulöögi atna panid kinni?“

„Ei mäleta. Mine waata kui tahad! Mul olid silmad
unised, kinni ja . . .“

„Ei lähe mina. Kui aken lahti — sinu süü! Wõib
olla, tuleb veel waraski täna õõsel . . .“

„Hommikul!“ parandas teda abikaasa, „õõ on mööda.“

„Tulgu millal tuleb, aga kui tuleb, on sinu süü. Aga
seda unustal!“ ütles m—r Fostet ja heitis woodisje.

M—s Fostet, kes mehele kawala küsimuse ette pani,
fai teada, et see Charles Westoniga teatris oli olnud. See
wihasitas m—s Fosteti nii, et ta woodis istukile tõusis ja

Elu ehe.

Lapsed on elu ehteks.

Kõik ehted aga kall newad iga päewaga.

Vetr. Gof. märgib selle järgmiselt ära.

Wõime 4-aastaste poisikeste ja riiete jalanõude hinnad:

Saapad — 15 rub., talwelalossid — 10 rub., palitu — 25 rub., pluuse — 5 rub., püksid — 4 rub., kindad — 3 rub., mütsid — 4 rub., soojad sutad — 6 r. b., kottu 72 rub.

Aga isal on neid, lütleme, 5 tilkki.

Ja palta saab isa, lütleme, 100 rubla kuus.

Ühesanne!

Keegi palunud kuulsat matemaatikeri Ewtushewskit seda ülesannet wälja arvata . . . Matemaatiker pole midagi lausunud; ainult wangutanud pead ja puhkenud tafa nutma.

Seadusliste laste seadusewastased koosolekud.

Saratowisse on uus Herodes ilmunud. Mitte just sihuke nagu viibiloos, waid pisut rohtem meie aja kohane:

Saratowis hakkas linna algoolide inspektor N.

F. Welfejento põhjalikult küsimust arutama — kui wanalt tuleb lastelt kõigi awaliku rahu, julgeoleku ja koosolekute kohta käiwate määruste täpisealt täitmist kõige walgusega nõuda.

Sõdi inspektor nõudis, et wiibimata kõik lasteaiad kinni pandaks, mis linna koolitomisjon mõne algtooli juure oli asutanud waeserahwa wäikeste laste jaoks.

Nendes lasteaiadesse kogusid wäikesed lapsed kolm torda nädalas ja õppisid kooliõpetajannade juhatusel lugema ja mängisid ringmängust.

Inspektor nägi selles „seadusewastaseid“ koosolekuid.

Kõigi laste nimed wõeti kui lastelaste isikute omad nimetirja üles.

Wastis jookseb see tark inspektor, ämmaemanda käärtsid käes, mõõda linna ja püüab otsusele jõuda — tas telegil Saratowi prouadest kassiluid ei ole tulemas? Siis wõtab ta nad seadusewastase koosoleku pidamise eest emalhus wastutusse.

Üks pea'inna leht tähendab selle kohta, et kui Welfejento ära sureb, siis ta selle peajud 100 rub. eest ära ostab.

Suwitaw oleks waadata, mis see on?

Uus sõde.

„Ella, aga need soojad kalossid on ju sulle kiga wäikesed! Näeb, suure waewaga saad jalga . . . Mis pärast ja niisugused sõdsid? . . . Ainult piimats omale igatord kui jalga tõmmad! . . .“

„Ah, ema, ja ei saa millegist aru! . . . Kui meie kuskilt ära tuleme, teatrilt, wõeruspeolt, siis tõmmab mul ikka keegi tuttawatest noortest meestest kalossid jalga . . . On kalossid laiad, siis ei tee see mitte mingisugust idbu. Aga las' jandab niisuguste kalossidega! . . . Waata mis pärast, ema, ma omale küsivad kalossid wõisin . . .“

„D, minu tark tütar! . . . Ma imestan, kudas sa oma nii suurte waimuandide juures seni veel mehele pole saanud! . . .“

„Aga niisugused kalossid, ema, mõtle sin ma alles tänawu talwe esimest korda wälja!“

Suküsimus.

„Waata sin ma eila „Estonias“ madam Latoueri ja wäike olesin walguste naerma puhkenud! . . . Niisugune ilma-maitseta teine!“

„Mis? Sa ei olnud sugugi moodi järele riides?“

„Ei, mitte see . . . Sest moodi järele õmleb meie juba õmleja ise . . . Ei, kujuta omale ette, Adolf, ta oli ennast talwiste asemel suwiste puudritega ja iluwõietega rannitunud! . . . Kudas see sulle meeldib? . . . See on ju naisterahwale otse — teotusets!“

„On siis isekärlised puudrid suwe jaoks ja isekärlised talwe jaoks?“

Abimees häda ajal.

„Arge rutake enam ühti! Juba mul jalg peal.“

„Ja sa ei teadnud? Muidugi, meesterahwa kohta on see veel wabandatum. — Muidugi, on! . . . Sest talwel on ju hoopis teine walgus kui suwel . . . Suwel on enamaste kätt õhu käes ja päewawalgel, talwel aga toas ja kunstlikul walgustusel . . . See on määratu wähe! Waat, sin peabki naisterahwa taktitundmus ja naisterahwa maitse awalikuts tulema!“

Wäike etendus suurel ajal.

„Oskar, sina oled adwokat . . . Sina pead mind aitama . . .“

„Mis on? Kes on sinule kurja teinud?“

„Õmleja . . . Mõtles, ometi, ta ei toonudki mulle minu uut kleiti tänase õhtupidu jaoks. Mõtles, kui ületõhune! . . . Tema pärast pean ma nüüd koju jääma! . . . Ole hea, laeba ta kohtusse, et ta wangi pandaks!“

„Noh, niisuguste asjade pärast wangi ei panda . . .“

„Kudas ei panda? Aga see on ju petrus ja kelmus! . . . Just nagu ma seadust nii palju ei tunneks! . . . Ütle parem, et sa oma naise kaitset oma sõrmegi liigutada ei taha . . . Kõik teie, mehed, olete niisugused! . . . Muidugi, arusaadaw selle kõige järele, et õmleja mind ei austa . . . Aga arwa, proua Lewtoile ta poleks julenud juba kleiti õmlemata jätta, sest proua Lewtoi mees on pollownit . . . ja ta armastab oma naist! . . .“

Praegu juba peaks igaküts, kellel lapitegi maad, omale

Miatöö operaamatu

muretsema. Üksainus lapsapea tasub juba raamatu hinna ära. Ka muidu on raamatut praegusel ajal kõige sündsam omandada, sest kui teine trükk ilmub, läheb raamat praeguste tööhindade järele ligemale 8 rub. maksma.

Raamatus on hull selgitawaid pilta, juhatused ja keel hästi arusaadawad.

Sind 3 rubla, kõwas köites 3 rub. 50 kop.

Saada igas raamatukaupluses. Pealadu „Teabne“ Tallinnas.

Sonnetuse jünger.

Gladiator.

Kirjutaja Morton jõudis tööle pisut hiljavõitu. Pea tumises tal veel kolmepäevasest pummeldamisest, kuna sinised võrud filmade ümber uneta öödest tunnistust andsid. Uudishimulikut waatastwad kaastöölised teda, aga ta tegi nagu ei paneks ta neid tähele, ja astus ülemuse laua juure, et oma kraoletut wabandada.

Ülemus, punane, tehakas wanapoiss Pockert wõttis teda kaunis külmalt wastu. Näha oli, et kraolemine teda pisut wihastas. Muidu olid nad alati hästi läbi saanud. Pockert oli wähest neil käinud, Mortoni de ümber lipitsemud, teda pidudele kutsunud, temale . . . noh, mis sellest kõigest teile lobiseda, oli ju Mortoni öde kaunis terna neiu . . .

„Wabandage, et ma mõni päew puudusin, ma . . . ma . . .“ Morton logeles. „Õit ei tahtnud ta tunnistada ja walet ei tulnud temal meelde.“

„No jah,“ urises Pockert: „17-mal jäite töölt ära; nüüd on juba 20-nes. Tont teid teab, kus teie ta alati ümber kolate!“

„Waadake,“ ütles Morton, sest et waitimine piinlik oleks olnud: „17-nes . . . 20-nes . . .“

„Sa oleks rõemu pärast peaaegu karjatanud! 20!!! Tema de sünnipäew! Siin nägi ta plaani, kuidas pahandatud ülemust rahustada! Nüüd oli ta päästetud!“

„Täna on minu de sünnipäew,“ ruttas ta nüüd selletama: „Ja puudumine tuli sellepärast, et ma pidustust tahtsin ette walmistada. Pealegi palus öde teid tana õhtul kell 7 tingimata meile ilmuda, et üheskoos sellest osa võtta.“

Seda kuuldes tõmbas ülemuse nägu ennast laiale naerule.

„So . . . hm, hm . . .“ tegi ta rahuloldawalt, kuna ta oma paksu uuriketiga mängis: „Kui teil täna veel toimetamist peaks olema, siis võite wabalt ära jääda, ma püüan läbi saada!“

Südamis wanapoissi rumaluse üle naerdes, ei lahkunud Morton omale seda tahte torda ütelda; surus kübara pähe ja astus ametiwendade imestawate pillude saatel utjelt wälja.

Keegi ei wõinud arusaada, mis oli juhtunud. Harilikult oli riitatas wanamees puudumist lahtilaskmisega karistanud, täna nägi ta aga nagu uueste sündinud olemat.

„Nüüd olen ma omale mõnusa supi teetnud!“ ümises Morton, uulitjal oma tastuid pahurpidi pöörates: „Pidu peab täna pidama ja mul et ole poolt tšingiti tatus!“

Seal tuli temale tutaw kaupmees Newtoni uulitsalt meelde, kes teda mitu torda hädast oli wälja aitanud. Peagi oli ta mõned dollarid nurisewa wanamehe käest laenanud ja raha eest sõdmapoolist olnud ning tõttas nüüd pakkidega lõõtsutades koju poole.

Ema polnud veel kodu ja naerdes jutustas ta ösel, misjuguise wingerpussi ta oma päästmiseks wanamehega oli wäljamänginud. Peagi ilmus ema ja nüüd algas perecondlik tubade torraldamine. Juba tella wiets oli tõi tordas; mõned Mortonite tuttawad olid ilmunud ja pühalikult ootasid tõi Pockerti tulekut. Wiimaks, pika ootamise peale helises ometi utjetell. Wiimast torda pillu peeglistse heites ja laelafidet seades, ruttas Morton ust awama.

Wisjuguine pettumus! tui ta utje oli lahti teinud, märkas ta poolpimedas fojas ihnuft kaupmeest, kes järele waatama oli tulnud, kas juba muist wõdiga kätte ei saats.

Peale lihtest, ägedat jutuajamist tõi Morton utje miktjudes kinni, nii et kaupmehe pill nina sinna wähele pidi jääma ja ruttas tupp, kus tõi hingelinnipidades tema tagastulekut ootasid.

„Kingslepp tõi mu wanad saapad ära, mis ma parandada andsin,“ luistas ta teiste rahustamiseks.

Uueste helises utjetell. Ruttu kutsus Morton oma sõbra, suure riiukute Johni, kõrwale, rääkis temale asja ära ja palus ennast aidata.

„Sa jäi utje taha ootama,“ ütles ta Johnile, „toimeta ta fealt minema!“

Kinda ettelikes, tõttas John minema, kuna warsti käre, hoobid ja mürtsumine tupp kofisid. Ruttu tõttasid tõi, Mortoni eelust hoolimata, eestotta, kus nad wihastes saanud Johni, kes kalliti oma ohwri otfas istus, ära tirisid.

Wandudes ajas ennast tolmune kogu kofanurkas ülesse ja . . . wiha pärast finine ülemus Pockert seisis lohmetanud seltefonna ees! . . .

Seisel päewal tagandati Morton jäädawalt ametist . . .

Ja peremees murrab pead. . .

Majaperemees Pungasaur luges lehte ja imes piipu, milles odaw tubatas õhtus ja lätastama panewat fuitu laiali laotas. Peremehe Pungasaaire filmad wi bisid mõttes ajalehe tolmanda lehetulle peal, kus lühike teadaanne seisis.

Kõige este olid tema filma puutunud sõnad:

„ . . . langedwad trahwi alla.“

See oli teda hawitanud ja siis oli ta selle kurjatõotawa kuulutuse läbi lugenud, siis weel teine lord ja tolmast lord. . .

„Mh . . . Jälle teatelehed,“ urises peremees. „See on ju täita inimeste piinamine . . . Ja peaks nad ometi tõi selg. ste ära seletama, aga nüüd . . . tont, kes seft siin aru saab! Minewa aasta oli minul naaber, ja õendab tõi asjad minu eest ära, aga see läts, nagu kiusatusets, sõtta. . . Mh? . . .“

Ja peremees luges weel neljas lord kuulutuse läbi, kuid ta ei saanud seft paremine aru, — see rääkis m'ngisuguseft fissetuletu matfust ja teadaande lehredest, mis selleks ja selleks ajaks sinna't ja sinna't pidid ära antud saama ja kes seda ei tee, langed trahwi alla. „Langed trahwi alla“ oli harwade tähtedega trükitud ja sellepärast ta peremehele kobe filma puutunud. Ja need sõnad äratasid peremehes oma wastu suurt aukartust ja hirmu. „Langed trahwi alla!“

Peremees murdis weel natuke aega pead ja pingutas mõistust, kuid nähes, et seft midagi paremat wälja ei tule, hakkas ta meelbe tuletama tutawaid, kes seda asja tale lähemalt ära wõtsid seletada. Soh, neid oli tal mitu — Sõfari Madu, Wahetüla Willu ja teised — aga need olid tõi niisama targad, kui ta ifegi, — tema wana taluperemees, ei armastanud inimestega palju tutrust teha ja sellest siis tuligi, et tal peale Sõfari Madude ja Wahetüla Willude mund tutawaid polnud.

Ruid wiimaks tuli peremees ife, ilma teiste abitagi, hea nõu peale . . .

Rahuldatult puges peremees õhtul woobisse ja magas kõige suurema rahuga homniku tella kummeni.

Seisel päewal ostis ta omale poest kümme poogent paberit, otfis kapinurgast naise abiga tolmunud tindipoti ja sulepea üles ning, ennast mõnufalt laua ette istuma seades, hakkas harjumata käega paberile suuretähelist kirja maalima.

„Majaperemees Pungasaaire teadaande leht,“ ilmus ta suleft meelpe paberile. Selle järele hakkas ta oma fissetulekuid ja wäljaminekuid, korteri fuurust ja muud sarnast kirjutama. Sedajama kirjutas ta hoolias järjekorras ta kõigist iitirilistest (et Pungasaaire maja kuigi suur polnud ja iitiriliste arw wälke oli, teadis peremees kaunis heaste tõi nende fissetulekut ja wäljaminekut peast). Wiimaks olid wiis poogent paberit hoolikalt peremehe wareseljadega täidetud.

„Kas nüüd loewad,“ mõttes ta, higi otfasselt pühkides. „Siin on nüüd tõi ülewal, küll nad siit ifka seda leiawad, mis neil tarwis on!“

Peremees ohtas kergendatult ja hakkas siis mõtlema, kuhu oma teadaannet wiia. Lehes olid küll mõned kohad nimetud, aga kes tont neist aru saab, wõi neid kohti otfima läheb!

Uga ka siin tuli peremees warsti hea nõu peale: ta wistab kirja postkast, — küll ta sealt õigetesse kättesse murestetaks. —

Teisel päewal jutustas peremees uhtusetunbega Sõfari Madule, kuidas tema teatelehe ife walmis kirjutatud ja posti peale wisanud.

„Se-e, ega igakuks poleks niisuguse toreba mõtte peale tulnud, „lõpetas ta oma juttu ja hakkas targa, iseteadva näoga tubatast piipu toppima.“

Pungasjaarele tuli trahw kaela, — polnud nõutud teadaandeid annud.

Peremees ei suutnud sellest kudagi aru saada — tema oli ju teadaande saatnud!

„Njavad oma kiusu, tahavad inimest kiusata,“ arutas ta. „Njavad kõitsugu wiguristi mõlja, et aga trahwiraha saada... Puha kiusamine... Wõi neil neid teatelehti tarwis, — muudugi juba sajasse kohta ülesse kirjutatud kõik inimeste sissetuletud ja väljaminekutud... Aga, mis mu lehtede pealt siis küll veel wõis puududa?.. Ah...“

Ja peremees murrab pead, mis küll veel tema teadaandes kirjutamata wõis jääda...
C. R.

„Teie sõber palus sellesama tooli ääres minu kätt, aga teie peale lootes, ütlestin ma temale ära!“
„Asja-a! Njelt — minu peale lootes — oleksite pidanud ta wastu wõtma!“

Paikworst.

Dwaht: „Juba kolm tundi näen ma teid siin trepi peal istumat, mida teie ootate?“

Üliõpilane: „Sula ilma; minu kojaukse wõti kulus lume sisse ja kadus ära.“
ex.

Toimetusele saadetud raamatud.

Aasta 1917. „Mõtte“ kirjastusel Tallinnas ilmum album-kalender. I Kunst ja kirjandus. II Tehnika ja tööstus. 64+48+16 lk. Hind 1 rbl.

Rahwa tähtsaamat 1917. aasta jaoks.

Rõige kasulikum ja tulusam tähtsaamat maa- ja linnarahwale.
Hind 10 kop.

„Meie Matsi“

tellimiste wastuwõtmine wältab edasi.

Tellimise hind lättesaatmisega aastas 5 r. 50 L., 6 kuu eest 3 r. 3 kuu eest 1 r. 60 L. Toimetusest ise ära wõies: aastas 4 r. 50 L., 6 kuu eest 2 r. 30 L., 3 kuu eest 1 r. 30 L. Ilmub iga laupäew. Adressi muutmise eest 10 kop. Adressi muutmisel ja tellimise uuendamisel palume senist adressi nr. teatada.

Toimetus ja talitus:

Tallinnas, Harju ja Kükli uulitsa nurgal nr. 46/15.
„Teaduse“ raamatukaupluses.

Meie Matsi järgmine (131.) sõjanummer ilmub 18. weebruaril.

Meie Matsi järgmises numbris algab uus roman

„Must teemant“.

Enne ja nüüd.

Ta oli enne waene, ja riides nii kui sant, ta lapsed nälgis, naene kalsjudes kui tont. Ta rääkis päewal — õhtul, et põlastusfega peab iga raswast kõhtu maapinnalt pühitama. Ta karjus: „Kannatama peab iga rahwamees ja wenda arwitama ta elu raskestes.“

Nüüd, sõites uhkes tõllas, ta kannab prilliid ees, ta naise, lapsed kullas wõib ehti rahwamees. Kuid nülgijast ja kõhust ta waitib salaja, sest tutwast „rahwamehest“ sai „rahwanülgija.“

7. jan. 17.

R. Raafik.

Wõimata on wõimalikuks saanud.

(Lähemas tulewikus.)

„Ah, mu mees on nii armulade, nii armulade!.. Päris pöörane kohe. Mitte millegist ei saa aru!.. Eila õhtul tuli mul tuju herra Willomiga automobili Nõmmele sõita, niisama lõbusõitu... Ja mis teie arwate?.. Olin pärast sunnitud terwet witejärgulist armutabeduse etendust wälja tannatama!..“

„Kuid ma ei saa sinust aru, Karoline! Wispärast läksid ja temale, ilma et enne oleksid nõudnud, et ta omale põhjalikult oleks lastnud armutabeduse kaitserdugeid panna!“

„Aga kas jeda tehtakse?“

„Kas ja ei ole kuulnudki?.. Juba mitme aasta eest leiti armutabeduse battillus üles... Nii usflaadi teine... Deldi ju ka ennemalt: „salwab kui modu...“ Sellest ajast pannatsegi kõigile soowijatele kaitserdugeid armutabeduse wastu... Iga arst paneb kolme rubla eest... Ei, ja oled ise süüdlane, et nii hooletu olid!“ —or.

Tunneb asja.

Õpetaja (oma depojale): „Ütle mulle, Hans, kuidas nimetatase jeda olewust, kelle ees mina ja kõik teised kui waesed ussitesed oleme?“

Hans: „See on ju õpetaja oma proua!“
ex.

Annab mõtelda.

Kooliõpetaja (maadeteaduse tunnis): „Kes teab teie seast nimetada, kus kohal elab maatera peal kõige metstikum rahwas ja kuidas neid hüütakse?“

Wäike Peeter (lärmele): „Europas, faksafes!“
ex.

Saab²seisukorraft aru.

„Praegusel kallil ajal 35 rubla kuus palka saada, kõigetorebamalt riides käia, korter olgu sul alumisel korral ja tingimata tahe sissekäiguga, woorimeestega igapäew sõita, näitejuhile kingitusi teha. . . D, ma saan väga hästi aru, kui tulutats meie oma austajatel lähme!“

Sissetuletumatsu sisseandmise puhul.

Ga oled tööline eht safs, —
kuis sissetulek, nõnda mats.
Kuid on weel rahwast terwe hull,
kel salafissetulekud,
mis warju jääwad filmi eest.
Ei seadus wõta nende käest.
Näe, uksehoidja tööline,
kui mere-maa direktor.
Kui palju antaks temale
jootraha, salgab kultur.
Niisama, ja weel enam saab
jootraha iga kellner.
Kas jummat aga teoda saab
ial maliude inspektor?
Freiz tantšijannat näpistab
ja annab mitu rubla.
Ei matsundudja teada saa,
kui kallid „armuluba.“
Ja ärimees, kes angeldab,
kes kulda kostu kraabib . . .
Kes, pagan, seda teada saab,
kui suured tema saagid!
Ja näpumees, kel terged käed,
kes tastust teeb tühjaks . . .
Kas tema sissetulekut sa näed?
Kui tulu teed sa kindlaks?
Ja daame W-ru uulitsal,
kes meelitab sind „kodu“ . . .
Ka tema tulu latte all:
kui palju Ants wõi Adu? . . .
Meid palju, palju olemas,
kes teeniwad küll palju,
kuid sissetulek salajas —
ei nemad matsa matsu.

Dr. Mina.

Ujatohane lugemisewaro:

Põhja-Amerika Ühisriigid

Olga Wolkenstein.

Sind 20 kop.

Saada igas raamatukaupluses. Pealadu „Teadus“ Tallinnas.

Ujatohane raamat

Uisu-sport

Sõitjooks, kiirjooks, kunstjooks, jäätants. 33 joonistusega.

Sind 40 kop.

Sadu „Teaduse“ kirjastus, Tallinnas.

Tarwitamata jäänud kirjatööd häwitatakse ära, kui mõnigi togefiisatmisels juure liisatub ei ole. Ruumi-
pundusel ajakirjas kirjawastuseid ei anta; wastuse saamiseks liisatogu postmark eht postkaart ligi.

N. B. Üksikute numrite ostjaid palume lahleste tähele panna, et neile ostmisel mõnda teist „Meie
Matti“ nime- ja kujulist lehte meie lehe asemel kätte ei pistetaks.

Асс. реда. гонимого.

Wastutaw toimetaja Jakob Jaason.

Wäljaandja J. Muni.

M. Schiffer'i trükk, Tallinn

